

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

asupra nivelului coruptibilității proiectului

legii pentru modificarea articolului 20 din Legea privind sănătatea reproducerii nr.138 din 15 iunie 2012

I. EVALUAREA GENERALĂ A PROIECTULUI

1. Evaluarea fundamentării proiectului

1.1 Fundamentarea generală a proiectului

a. Autor al proiectului de act normativ este Ministerul Sănătății.

b. Categoria actului normativ propus este hotărâre a Guvernului, ceea ce corespunde art. 102 din Constituție, art. 10 din Legea privind actele normative ale Guvernului și ale altor autorități ale administrației publice centrale și locale nr. 317-XV din 18.07.2003.

c. Scopul promovării proiectului. Proiectul este elaborat în scopul creșterii ratei natalității în Republica Moldova prin susținerea cuplurilor care suferă de o formă sau alta de infertilitate în vederea beneficiării de o fertilizare in vitro. Totodată, prin prevederile proiectului se urmărește și scopul excluderii principiului discriminării cuplurilor, bazat pe venitul acestora și respectarea drepturilor contribuabililor în cadrul sistemului asigurării obligatorii de asistență medicală la servicii de reproducere umană asistată, doar în baza indicațiilor medicale.

d. Suficiența argumentării. Argumentele invocate de autor în nota informativă justifică necesitatea promovării proiectului.

1.2 Fundamentarea economico-financiară a proiectului

Prevederile proiectului presupun cheltuieli financiare. Referindu-ne la principiile de bază pentru contractarea prestatorilor de servicii medicale care sunt alinierea la prevederile politicilor naționale în domeniul sănătății, eficiența și transparența în utilizarea mijloacelor publice, bazate pe necesitățile populației în servicii medicale, raportate la capacitățile sistemului de sănătate în limita mijloacelor fondurilor asigurătorii de asistență medicală aprobate pentru anul respectiv, stabilite de Ministerul Sănătății și Compania Națională de Asigurări în medicină, constatăm că implementarea proiectului necesită cheltuieli financiare suplimentare.

Considerăm că argumentarea respectivă nu este suficientă. Or, odată cu implementarea proiectului prenotat, va crește considerabil numărul de cereri din partea cuplurilor cu diferite

probleme de fertilitate, pentru a beneficia de o procedură de fertilizare in vitro. Aici este necesar de specificat că vor depune cereri pentru ași exercita acest drept inclusiv și cuplurile ce dispun de mijloace financiare și care, de asemenea, contribuie la sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală. În situația respectivă, nu este clar cum va repartiza Ministerul Sănătății și Compania Națională pentru Asigurări Sociale bugetul pentru a face față fluxului mare de cereri. Astfel, fundamentarea economico-financiară este insuficientă.

1.3 Promovarea sau prejudicierea intereselor de grup ori individuale, în lipsa unei justificări a interesului public

Prevederile proiectului promovează interesele instituțiilor medicale private cu drepturi de a efectua procedura reproducerii umane asistată însă aceste prevederi nu contravin interesului public.

2. Evaluarea compatibilității proiectului cu standarde anticorupție

Proiectul supus expertizei nu reglementează expres domeniul anticorupție, motiv din care compatibilitatea acestuia cu standardele internaționale anticorupție nu este evaluată. Totodată, date fiind obiecțiile expuse în acest raport cu privire la neîntreținerea rigorilor de expertiză anticorupție, considerăm proiectul insuficient compatibil cu standardele naționale anticorupție.

Asigurarea transparenței în procesul decizional. Proiectul se regăsește pe pagina oficială a Ministerului Sănătății, în corespundere cu prevederile Legii privind transparența în procesul decizional nr.239-XVI din 13.11.2008, potrivit căreia autoritățile publice sunt obligate de a întreprinde măsurile necesare pentru asigurarea posibilităților de participare a cetățenilor, a asociațiilor constituite în corespundere cu legea, a altor părți interesate la procesul decizional, plasând proiectul de act legislativ pe pagina web oficială a instituției.

II. EVALUAREA ÎN FOND A PROIECTULUI

1. Formulări lingvistice ambigue

Textul proiectului corespunde tehnicii legislative și normative, regulilor limbajului și expresiei juridice.

2. Conflicte ale normelor de drept

Nu sînt identificate conflicte ale normelor de drept, capabile să genereze coruptibilitate.

3. Norme de trimitere, de blanchetă și norme în alb

Nu sînt identificate norme de trimitere, de blanchetă și norme în alb, capabile să genereze

coruptibilitate.

4. Discreții excesive ale autorităților publice

La articolul unic alin.(3) Cuplurile asigurate care întrunesc condițiile medicale stabilite de Ministerul Sănătății vor beneficia de o fertilizare in vitro în cadrul asigurării obligatorii de asistență medicală.

În sensul prezentei norme, sintagma „care întrunesc condițiile medicale stabilite de Ministerul Sănătății” este discreționară. Or, prin faptul că condițiile medicale în cauză nu sunt expres stipulate, oferă Ministerului Sănătății competența de a aplica prevederea/luarea deciziei fără criterii clare.

Totodată, lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative referitoare la modul de selectare a beneficiarilor, creează condiții subiective de aplicare a normei.

Recomandarea: Propunem autorului reglementarea condițiilor medicale pentru beneficiarii fertilizării in vitro precum și stipularea criteriilor de selectare a acestora.

5. Cerințe excesive pentru exercitarea drepturilor persoanelor

La articolul unic alin.(3) Cuplurile asigurate care întrunesc condițiile medicale stabilite de Ministerul Sănătății vor beneficia de o fertilizare in vitro în cadrul asigurării obligatorii de asistență medicală.

În conținutul normei menționate supra, sintagma „care întrunesc condițiile medicale stabilite de Ministerul Sănătății” nu prevede condiții exacte pentru luarea unor decizii în ceea ce privește condițiile impuse cuplurilor care urmează a fi selectate pentru a beneficia de o procedură de fertilizare in vitro din contul asigurării medicale obligatorii. Astfel, Ministerul Sănătății ca factor de decizie poate impune cerințe suplimentare arbitrare astfel încât se va marginaliza dreptul persoanelor descris anterior.

Recomandarea: Propunem autorului reglementarea în mod expres a indicațiilor medicale referitoare la cuplurile ce urmează a beneficia de o procedură de fertilizare in vitro din contul asigurării medicale obligatorii.

La articolul unic alin.(3) Cuplurile asigurate care întrunesc condițiile medicale stabilite de Ministerul Sănătății vor beneficia de o fertilizare in vitro în cadrul asigurării obligatorii de asistență medicală.

Întrucât varianta propusă poate fi interpretată, este oportună includerea noțiunii de „cupluri asigurate”. În acest sens autorul urmează a specifica dacă este obligatoriu ca ambii parteneri să fie asigurați sau este de ajuns ca doar un partener să contribuie la asigurarea obligatorie de asistență medicală. Or, în situația în care prin sintagma „cupluri asigurate” se are în vedere cuplurile care ambii parteneri trebuie să dispună de asigurare obligatorie de asistență medicală, atunci norma respectivă este discriminatorie și impune cerințe și condiții dificile de realizat pentru cuplurile în care doar un partener este asigurat.

Recomandarea: Propunem autorului la alin.(3) excluderea sintagmei „cuplurile asigurate” și înlocuirea acesteia cu sintagma „cuplurile din care cel puțin unul din parteneri este asigurat”.

6. Accesul limitat la informație, lipsa transparenței

La articolul unic alin.(3) Cuplurile asigurate care întrunesc condițiile medicale stabilite de Ministerul Sănătății vor beneficia de o fertilizare in vitro în cadrul asigurării obligatorii de asistență medicală.

Atît din conținutul normei respective cît și al Legii nr.138 din 15 iunie 2012 privind sănătatea reproducerii nu sunt clare criteriile de eligibilitate pentru cuplurile care doresc să fie incluse în Program, ce va conține dosarul cuplurilor care vor dori să beneficieze de o procedură de fertilizare in vitro, cum se efectuează plata, de către cine va fi examinat dosarul, în cîte etape se va efectua plata procedurii de fertilizare in vitro și în limita cărei sume. Totodată, raportînd la reglementarea de la art.15 din Legea nr.138 din 15 iunie 2012 privind sănătatea reproducerii, în care se menționează că: "Serviciile de ocrotire a sănătății reproducerii pot fi prestate atît de instituțiile/organizațiile medicale publice, cît și de cele private, în modul stabilit de legislația în vigoare", în cazul fluxului mare de cereri nu este clar cum va fi respectată norma de la Capitolul II art.4 alin(1) lit.d) libertatea alegerii medicului și a instituției/organizației abilitate cu dreptul de a oferi servicii de ocrotire a sănătății reproducerii. Astfel, este necesar elaborarea unor norme care ar elimina criteriile de incertitudine și interpretare referitoare la criteriile enunțate supra prin adoptarea unor norme în care va fi descris procesul de eligibilitate, criteriile și condițiile de participare etc.

Recomandarea: Propunem autorului reglementarea unor norme care se vor referi la procesul de eligibilitate, criteriile și condițiile de participare, modul de plată al serviciilor pentru procedura de fertilizare in vitro de către Compania Națională de Asigurări Sociale, modul de selectare a clinicilor, instituțiilor care urmează să presteze serviciile vizate în proiect, etc.

7. Lipsa sau insuficiența mecanismelor de control

Implementarea prevederilor proiectului nu presupune aplicarea cărorva mecanisme suplimentare de control.

8. Responsabilitate și sancțiuni necorespunzătoare

Proiectul nu implică careva responsabilități și nu necesită referințe exprese la responsabilitate și sancțiunile aplicate pentru încălcarea prevederilor sale.

Expertiza a fost efectuată în temeiul Regulamentului cu privire la organizarea procesului de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, adoptat prin Hotărîrea Guvernului nr. 977 din 23.08.2006, în condițiile Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin ordinul directorului Centrului Național Anticorupție nr. 62 din 19.04.2013, de către

Vera Macovei
Inspector al Direcției legislație și expertiză anticorupție
31 Mai 2016

*Prezentul raport este publicat pe pagina oficială a
Centrului Național Anticorupție - www.cna.md*